

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/195/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

311/2012. (IX. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület **panaszos**¹2012. március 12-én előterjesztett panasz alapján indult eljárást a 2012. szeptember 13-án – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) XI. Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. március 12-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszbeadványát, amelyben egy vele szemben 2012. március 8-án foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést kifogásolt. Előadása szerint a fenti napon 18 óra 10 perc körül szabályosan haladt gépkocsijával a B. város, XI. kerületi A. utca irányából a K. út felé. A K. úton a korábbi két forgalmi sáv egy sávra szűkül. A panaszos szabályosan haladt a bal oldali sávban, amikor egy fehér színű Suzuki típusú gépkocsi próbált besorolni a forgalomba. A panaszos ekkor vette észre, hogy rendőrök ülnek a gépjárműben. Miután senki sem akarta beengedni a „tolakodót”, a jármű sofőrje ezt megeléggel erőszakosan sorolt be a panaszos előtt haladó autó elé. A rendőrök manővere a panaszost fékezésre készítette, pedig – a panaszos tudomása szerint – ezt a hatályban lévő közlekedési szabályok nem teszik lehetővé.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Mivel a forgalom az úttest bal oldalán haladt, a kocsisor pedig éppen állt, és a panaszos nagyjából 15 méter múlva egyébként is le szeretett volna fordulni, rendkívül lassan, senkit sem akadályozva, az irányjelző használata mellett elkezdte kikerülni az álló kocsisort. Amikor a panaszos a rendőrök gépjárműve mellé ért, onnan az egyik rendőr átszólt, hogy „Egy sáv van!”. A panaszos a rendőr észrevételére utalt rá, hogy ez a szolgálati gépjárműre is vonatkozik, és megjegyezte, hogy pár méterrel arrébb pontosan „ők csináltak két sávot az egyből”, ráadásul a besorolással fékezésre is kényszerítették a sorban állókat. A panaszos arra is felhívta a rendőrök figyelmét, hogy a manőver során nem használták megkülönböztető jelzésüket. A panaszos továbbment, mire a rendőrök utána mentek, és befordultak a panaszos után az utcába. A rendőrök sem irányjelzőt, sem megkülönböztető jelzést nem használtak. Mivel a panaszos látta, hogy a szolgálati gépjármű is befordult, lehúzódt az úttest széléhez, megállt, és kiszállt autójából. Ekkor látta, hogy sem a sofőr, sem társa nem használt biztonsági övet. Ezek után a rendőrök kiszálltak, és egyikük, aki egyenruhát viselt, közölte a panaszossal, hogy szabálysértést követett el. Ekkor a panaszos megkérdezte, hogy ez csak neki szabálysértés-e, nekik pedig nem, a rendőrök azonban úgy tettek, mintha nem értették volna, mire utal a panaszos. A panaszos ekkor tájékoztatta a rendőröket, hogy néhány méterrel arrébb ők is ugyanazt tették, azzal a különbséggel, hogy ők besoroltak, a panaszos pedig kisorolt ugyanabból a forgalmi sávból. A panaszos nem ismerte el a szabálysértés tényét, mivel nem követett el szabálytalanságot. Ezt követően a rendőrök közölték vele, hogy feljelentik. A panaszos a rendőröknek jelezte, hogy jogszerűtlennek és etikátlannak tartja az intézkedést, azonban nem méltatták figyelemre. A panaszos elmondása szerint a rendőrök meglehetősen udvariatlanul beszéltek vele, amire ő sem „a legelegánsabb stílusával” reagált – ezt természetesen a rendőrök számon is kérték rajta.

A rendőrök a panaszost igazoltatták, melynek keretében forgalmi engedélyét, jogosítványát és személyi igazolványát kérték tőle. A panaszos a rendőrök kérésére jogosítványát, lakcímkártyáját, valamint forgalmi engedélyét adta át, és megjegyezte, hogy személyi igazolványt nem tart magánál, mivel tudomása szerint az érvényes jogosítvány Magyarország területén belül személyi azonosításra alkalmas. Álláspontját a rendőr nem volt hajlandó elfogadni, csak erősködött vélt igazsága mellett. A panaszos úgy véli, botrányos, hogy a rend őrei nincsenek tisztában a személyazonosítás pontos szabályaival sem.

Az igazoltatást követően a rendőrök beültek járművükbe, a panaszos szerint feltehetően adatait kérték le a központból. Ezalatt a panaszos felhívta a 107-es telefonszámot, hogy bejelentsen a jogtalan intézkedést. A telefonhívás pontos időpontja 18 óra 20 perc volt, a beszélgetést a központ rögzítette. A panaszos a központtól sem kapott felvilágosítást arra nézve, hogy a Testülethez fordulhat jogorvoslatért, ez neki is csak később jutott eszébe. A priorálás után a rendőrök ismét odamentek a panaszoshoz, és kinyitatták vele gépkocsija csomagtartóját. Noha a rendőrök a „kérem” szót nem használták, a panaszos kinyitotta a csomagteret. Az ellenőrzés után az egyik rendőr megkérdezte a panaszostól, miért ilyen ingerült, erre azonban ő nem válaszolt, mivel véleménye szerint a rendőr észre sem vette, milyen modortalanul viselkedett.

A panaszos beadványa végén kifejtette, hogy elfogadhatatlannak találja, hogy azért szab ki rá a rendőr büntetést, amit ő követett el, és megjegyezte, hogy nem érzi felelősnek magát semmilyen szabályszegésben. A panaszos úgy véli, hogy a rendőrség munkatársaira is ugyanazon közlekedési szabályok vonatkoznak, mindaddig, amíg nem megkülönböztető jelzés használatával vesznek részt a forgalomban. A panaszos az intézkedő rendőrök jelvéyszámát feljegyezte: a 17954-es és a 23228-as azonosító számot viselő rendőrök vonatkozásában kérte

panasza kivizsgálását.

2) Az előadó testületi tag 2012. március 21-én kelt levelében tájékoztatta a panaszost a Testület hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezésekről, és egyúttal felhívta a panaszost beadványának sajátkezű aláírásával való megerősítésére. Az előadó testületi tag levelében egyúttal számos, a beadvány pontosítását célzó kérdést is feltett a panaszosnak.

3) A panaszos a Testület felhívására 2012. április 7-én postára adott levelében aláírásával erősítette meg panaszbeadványát, és egyúttal előterjesztette panasz-kiegészítését is.

A panaszos a rendőrök által használt gépjármű külsejéből nem tudott arra következtetni, hogy szolgálati gépjárműről van szó. Amikor a jármű a panaszos gépkocsiját megközelítette, a panaszos akkor látta, hogy a sofőr egyenruhát visel, utasán pedig fényvisszaverő mellény van – ebből következtetett arra, hogy rendőrök ülnek az autóban. A rendőri intézkedés kezdetén az egyik rendőr a panaszosnak egyszerűen átszólt, hogy „egy sáv van!”, ezt semmiféle köszönés nem előzte meg, a rendőrök nem mutatkoztak be, és azonosító számukat sem közölték. A panaszos önszántából állt meg, mivel látta, hogy a rendőrök követik – a rendőrök semmilyen jelét nem adták annak, hogy meg akarják állítani.

Az igazoltatással kapcsolatban, beadványa kiegészítéseként a panaszos annyit tudott elmondani, hogy nincs tudomása arról, végül elfogadták-e jogosítványát személyazonosításra alkalmas iratként, mivel a rendőrök azt sem közölték vele, miért jelentik fel. A panaszos elmondta, hogy az intézkedés alatt a rendőrök éreztették vele, hogy „most jól megmutatják, hogy náluk van a hatalom”, mert ő fel merte hívni figyelmüket egy hibára. A panaszos megjegyezte, hogy az egyik (férfi) járőr fenyegetően próbált fellépni vele szemben, ami abban nyilvánult meg, hogy nagyon közel állt hozzá. Amikor a panaszos megkérte, hogy lépjen hátrébb, a rendőr visszalépett egy kissé, de végig éreztette a panaszossal, hogy „most jól elbánik veled”. Erre leginkább szavakkal, és a testbeszédével utalt, ezt azonban a panaszos beadványa kiegészítésében nem fejtette ki bővebben. A Testület megkeresését illetően a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az neki jutott eszébe, mivel korábban már terjesztett elő panaszt a Testületnél.

A panaszos kifejtette: meglátása szerint nem az a kérdést, történt-e szabálysértés, vagy sem, hanem sokkal inkább az szorul vizsgálatra, etikus-e olyan tett miatt intézkedés kezdeményeznie egy rendőrnek, amit ő pár méterrel korábban maga is elkövetett.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

Az előadó testületi tag által 2012. április 27-én megfogalmazott megkeresésre a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság egy 2012. március 8-án kelt szabálysértési feljelentést, valamint egy 2012. május 21-én kelt jelentést juttatott el a Testület részére.

1) A panaszossal szemben 2012. március 8-án, az intézkedés napján megtett szabálysértési feljelentés a következő információkat tartalmazza. A panaszos a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1978 (II. 5.) KPM BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 28.,

illetve 34. §-át sértette meg szabálytalan előzésével és irányváltoztatásával.²

Az intézkedést foganatosító r. százados és r. törzssászlós az intézkedés napján 8 óra 00 perctől 20 óra 00 percig látott el gépkocsizó járőr szolgálatot B. város XI. kerületében, a GLN-261 forgalmi rendszámú szolgálati személygépkocsival. A járőrök szolgálatuk során a V. útról jobbra kanyarodtak le a K. útra. A K. úton a B. út irányába tartottak, egy párhuzamos közlekedésre alkalmas útszakaszon. A feljelentés szerint a K. út külső forgalmi sávja a V. és a K. út kereszteződésétől számított 100-150 métere megszűnik, így a járőrök irányjelző használatával megkezdték a külső forgalmi sávba való besorolást. A manőver sikeres volt, mivel egy Citroen gépkocsi vezetője elsőbbségéről lemondva a szolgálati gépjárművet maga elé engedte. Mivel a forgalmi viszonyok miatt csak lépésben lehetett közlekedni, a járőrök lassan haladtak a K. úton a B. út irányába. A K. út X. szám előtti útszakaszon, a szolgálati gépjármű jobb oldala mellett egy ezüst színű Volvo típusú gépkocsi megállt. A fenti járművet a járőrök a visszapillantó tükörből korábban már észlelték, és látták, ahol a jármű a parkoló járművek, illetve a folyamatosan, de lassan haladó járműoszlop mögött elhalad. Mivel a szolgálati gépjármű előtti autó, és a parkoló gépkocsi között a Volvo nem tudott továbbhaladni, a rendőrök mellett állt meg. A jármű ablakát a szolgálati gépkocsi sofőrje leengedte, mire látta, hogy a Volvo vezetője is leengedte bal vezető oldali ablaküvegét. A járőr a napszaknak megfelelő köszönést követően közölte, hogy adott útszakasz egy forgalmi sávvá szűkült le, azonban mielőtt felszólíthatta volna a férfit, hogy álljon félre járművével, és közölhette volna intézkedési szándékát, a panaszos nagy gázt adott gépjárművének, és elhajtott. A panaszos jól láthatta, hogy a jelzés nélküli járműben rendőrök tartózkodnak, mivel a jármű vezetője bevetési ruházatot, sapkát és felsőruházatán rendőrségi felirattal ellátott rendszeresített láthatósági mellényt viselt. A r. törzssászlós társa civil ruházatot viselt, azonban felső ruházatán láthatósági mellény volt, amelyen szintén jól látható volt a rendőrségi felirat.

A szabálysértés észlelése miatt a r. törzssászlós a Volvo után ment, mire a követett jármű megállt a D. út X. szám előtti útszakaszon, az úttest szélénél. A járőrök a szolgálati gépkocsiból, miután a bekötött biztonsági övet kikapcsolták, kiszálltak. A panaszoshoz a r. törzssászlós ment oda, miközben társa biztosította. Az igazoltatni kívánt személy a járműben egyedül tartózkodott. A jármű vezetőjét a járőrök személyazonosságának igazolására szólították fel, amelynek eleget tett, majd közölték vele az igazoltatás okát, illetve a szabálysértés tényét. A panaszos a helyszínen a szabálysértés tényét nem ismerte el, valamint az erre vonatkozó nyilatkozatot nem volt hajlandó kitölteni. Az intézkedés alá vont személy adatait ellenőrizték az ügyeleten keresztül, melynek során megállapítást nyert, hogy sem ő, sem járműve a közlekedési nyilvántartásban nem szerepel. A jármű vezetője a járművezetéstől nem volt eltiltva, és érvényes vezetői engedéllyel, illetve műszaki engedéllyel rendelkezett.

A járőrök a panaszossal az intézkedés okát közölték, illetve tudomására hozták, hogy – mivel a szabálysértés tényét nem ismeri el – feljelentéssel fognak élni. Ezt követően az intézkedés alá vont személy a rendőrökkel ingerült hangnemben közölte, hogy ők követtek el szabálysértést, illetve jelezte, hogy feljelentést fog tenni, valamint panasszal fog élni velük szemben. A fentiek tudatában a járőrök jelvéyszámait és járműük számát a panaszos rendelkezésére bocsátották, és egyúttal közölték beosztási helyüket.

² A fenti jogszabályi hivatkozás feltehetőleg hibás: az irányváltoztatás szabályainak megsértésével a KRESZ 29. §-a foglalkozik.

2) Az intézkedés foganatosításában résztvevő r. százados 2012. május 21-én jelentésben nyilatkozott a Testület megkeresésében foglalt kérdéseket illetően.

Az intézkedés napján, 18 óra 15 perckor a r. százados társával együtt arra lett figyelmes, hogy mellettük, a közben már egy sávra szűkülő párhuzamos közlekedésre alkalmas úton a panaszos gépjárművével kissé erőszakosan kíván a járműoszlopok között elhaladni. Besorolási szándéka a Volvo C70 típusú személygépkocsi vezetőjének egyáltalán nem volt. A járművet besorolásuk előtt a visszapillantó tükörben már észlelték, de akkor még valóban a megfelelő módon a még meg nem szűnő sávban, a szolgálati gépjármű mögött közlekedett. A r. százados jelentésében utalt rá, hogy mivel az úttest mindkét oldalán járművek voltak, így az azok közötti elhaladás is meglehetősen szűkös volt.

A r. százados beszámolt róla, hogy járművük megkülönböztető jelzéssel nincs felszerelve, „mivel egy BRFK csereautóról van szó”. A szolgálat megkezdésekor a járőrök ezt a járművet kapták meg szolgálatuk ellátására. A jelentés hangsúlyozza: mindezek ellenére a járőrök rendőri minősége jól felismerhető volt. A járőrök ablakon kihajolva tett közlésüket csak tájékoztatásnak szánták, ezért nem jelezték a panaszos részére, hogy intézkedés alá kívánnák vonni. Mivel azonban a panaszos a figyelmeztetésre ügyet sem vetve, nagy sebességgel elindult, a járőrök szolgálati járművükkel utána indultak, és fényjelzéssel adták a férfi tudtára intézkedési szándékukat. A panaszos járművével végül félrehúzódott, így lehetővé vált az intézkedés megkezdése.

A járőrök ismételten a napszaknak megfelelően köszöntek, azonban az intézkedést nem tudták azonnal megkezdni, mivel a panaszos azonnal panasszal kívánt élni ellenük, és rögtön jelezte, hogy a rendőrök közlekedtek szabálytalanul, valamint utalt rá, hogy nem látta, hogy a járőrök be lennének kötve. A r. százados kifejtette, hogy a panaszos által kifejtett állítások nem feleltek meg a valóságnak. Ezt követően a panaszossal közölték az intézkedés okát, melyet a szabálysértési feljelentés is tartalmaz. A panaszostól személyes okmányait, valamint a jármű okmányait is elkérték – szokásuknak megfelelően vezetői engedélyét, fogalmi engedélyét, személyi igazolványát, valamint lakcímkártyáját is. Erre azért volt szükség, mivel a járőrök nem tudhatták előre, milyen típusú okmányokat tart magánál az ellenőrzött személy, és ezek közül melyik érvényes, és melyik járt le.

A panaszos személyi igazolványára és lakcímkártyájára azért lett volna szükség, mivel a panaszos új típusú vezetői engedélye sem édesanyja nevét, sem lakcímét nem tartalmazta, a szabálysértési feljelentésben azonban mindkét adatot szükséges feltüntetni. Eközben a panaszost a panasztétel lehetőségéről az előirtaknak megfelelően tájékoztatták, és járőrtársával még azt is megvárták, hogy azonnali bejelentését megtegye a központi ügyelet felé. A központi ügyeleten keresztül a panaszos adatait ellenőrizték.

A későbbiekben a rendőrök jelvéyszámukat, nevüket, és beosztási helyüket is megadták – a r. százados hangsúlyozta, hogy ez természetesen nem külön felszólításra történt.

Az intézkedés hangnemét illetően a r. százados arról számolt be, hogy az mindvégig határozott volt, ugyanakkor udvarias, megfelelő hangvétellű. A r. százados úgy véli, hogy a panaszos fellépésüket fenyegetésként semmiképpen sem értékelhette.

Intézkedéstaktikai szempontból teljesen törvényesen, az ún. háromszöget és a megfelelő

távolságot betartva, a biztonsági szempontokat szem előtt tartva került sor az intézkedésre.

Jelentése végén a r. százados utalt rá, hogy a panaszos mindvégig hangoztatta, hogy mindent megtesz a járőrök elmarasztalása végett, valamint arról is beszámolt, hogy éppen temetésen volt, és nagyon rossz hangulatban van. A panaszos az intézkedés során járműve csomagtartójából vette elő iratait, az nyitott állapotban volt, és mivel fokozott ellenőrzés volt elrendelve, azt ellenőrzés alá vonták. Az erről szóló tájékoztatást a panaszos megkapta, ez ellen a helyszínen semmilyen kifogást nem emelt.

3) 2012. május 21-én kelt levelében a BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője a BRFK Hivatalának vezetőjét úgy tájékoztatta, hogy a panaszos 107-es segélyhívó számra tett bejelentésének hanganyaga nem áll a kapitányság rendelkezésére.

4) 2012. május 21-én kelt levelében a BRFK Központi Ügyeleti Főosztályának vezetője a BRFK Hivatalának vezetőjét úgy tájékoztatta, hogy a panaszos bejelentéséről az Rtv. 42. § (7) bekezdése alapján már nem rendelkeznek hanganyaggal, a 2012. március 8-án készült Intézkedési lapok között pedig a panaszos által előadottakhoz köthető bejelentés nincs. A főosztályvezető jelezte, hogy a hívás tényének igazolásához szükséges a panaszos bejelentéskor használt mobiltelefon-számának megállapítása, melyet a főosztály rendelkezésére álló iratok nem tartalmaznak. A főosztályvezető közlése szerint a telefonszám hiányában az ügy vonatkozásában egyéb érdemleges információ nem adható.

5) Az előadó testületi tag 2012. június 12-én kelt levelében közölte a BRFK Központi Ügyeleti Főosztályának vezetőjével a panaszos mobiltelefonszámát, és egyúttal kérte a főosztályvezetőt, hogy kivizsgálásának eredményét mielőbb juttassa el a Testület részére.

6) A BRFK Központi Ügyeleti Főosztályának osztályvezetője 2012. június 20-án kelt levelében az alábbiakat közölte a főosztályvezetővel. Vizsgálata során a főosztály megállapította, hogy az intézkedés napján a 112-es telefonszámra tett bejelentést a BRFK Központi Ügyelete 2012. március 8-án 18 óra 20 perckor a 29-001-es kezelői pulton fogadta.

Az érintett nap érintett időszakában 8 főügyeletes és 4 ügyeletes teljesített szolgálatot. Az osztályvezető kérdésére az érintett kezelői pulton szolgálatot teljesítő r. főtörzsszázslós a megadott eseménnyel kapcsolatosan információval szolgálni nem tudott, mely magyarázható azzal, hogy szolgálatonként átlagosan 300 hívást kezel, és a bejelentés óta több, mint három hónap telt el. A hanganyag kimentésére a már korábban közölt indokok alapján nem volt lehetőség.

7) A Központi Ügyeleti Főosztály mérnökének 2012. június 12-én kelt, a levélhez mellékelte jegyzőkönyve szerint a bejelentés tárgyában az ügyelet hanganyaggal nem rendelkezik, mivel az Rtv. 42. § (7) bekezdése alapján a hanganyagok megőrzési ideje 30 nap. A jegyzőkönyv ismételten utalt arra, hogy a hívást a 29-001-es kezelő fogadta.

8) A BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2012. augusztus 28-án levelet intézett a BRFK Hivatalának vezetőjéhez. Levelében a kapitányságvezető tájékoztatta a hivatalvezetőt, hogy az intézkedést foganatosító r. százados jelentésében az Országos Rendőrfőkapitány 29000/21741-1/2011. ált. számú, „A lakosság szubjektív biztonságérzetét – a települési, illetve a kistérségi szinten mutatkozó igényekre figyelemmel – leginkább javító, a prevenciót

előtérbe helyező rendőri intézkedések megtétele” című ellenőrzési tervére hivatkozott. A kapitányságvezető álláspontja szerint a r. százados jelentésében szükségtelenül hivatkozott a fenti intézkedési tervre, mivel az általa foganatosított rendőri intézkedésre az Rtv. 29. §-a megfelelő jogalapot biztosított.

III.

A Testületnek a panaszos beadványában sérelmezett események kapcsán elsőként a hatáskörére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kellett vizsgálata alá vonnia.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdése alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Beadványában a panaszos sérelmezte, hogy annak ellenére kezdeményeztek vele szemben szabálysértési eljárást az intézkedést foganatosító rendőrök, hogy ő szabálysértést – meglátása szerint – nem követett el.

A fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület rámutat, hogy nincs lehetősége a panaszos imént említett, szabálysértési eljáráshoz kapcsolódó sérelem vizsgálatára, mivel ezen kérdés értékelése a szabálysértési eljárás sajátlagos jogorvoslati rendszerébe tartozik. Tekintettel arra, hogy a Testület nem szabálysértési hatóság, a Testület nem jogosult megítélni, hogy a panaszos valóban elkövette-e a terhére rótt szabálysértést.

IV.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, az abból levezetett testi épséghez való jogát, VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez való jogát, XV. cikk (2) bekezdésében rögzített, hátrányos megkülönböztetést tilalmazó rendelkezését, XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogát – az alábbiak szerint.

1) Panaszában a panaszos nehezményezte, hogy a járőrök az intézkedés során úgy viselkedtek, mintha rájuk a KRESZ rendelkezései nem vonatkoznának: besoroltak a panaszos

forgalmi sávjába, fékezésre kényszerítve a sorban mögöttük állókat, nem használták irányjelzőjüket, valamint biztonsági övüket nem tartották bekapcsolva.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az e törvényben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A KRESZ 29. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy képzeletbeli felezővonalát átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni. Az irányjelzést irányjelző készülékkel, ilyen készülékkel fel nem szerelt jármű esetében pedig karral vagy jelzőtárcsával kell adni, oly módon, hogy az előlről, hátulról és a megfelelő oldalról jól látható legyen [(3)].

A KRESZ 48. §-ának (4) bekezdése szerint a külön jogszabályban meghatározott M1, M2, M3, N1, N2, N3 kategóriájú gépkocsiban, amelynek meghatározott üléseit biztonsági övvel kell felszerelni, továbbá olyan járműben, amelynek üléseit biztonsági övvel szerelték fel, az ülésen utazó személynek a biztonsági öv becsatolásával kell magát rögzíteni.

A panaszossal szemben tett szabálysértési feljelentésből kitűnt, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök álláspontja szerint kizárólag a panaszos követett el szabálysértést. A rendőrök arról számoltak be, hogy egy párhuzamos közlekedésre alkalmas útszakaszon közlekedtek, amikor a külső forgalmi sáv közelgő megszűnése miatt irányjelző használatával szabályosan átsoroltak. A feljelentés szerint a sorban álló egyik gépkocsi vezetője elsőbbségéről lemondva önként engedte maga elé a szolgálati gépjárművet. A feljelentés kifejezetten hangsúlyozta, hogy a rendőrök használtak biztonsági övet. A r. százados jelentésében a fentieket annyival egészítette ki, hogy a gépjárműből való kiszállást követően a rendőri intézkedést nem volt mód azonnal megkezdeni, mivel a panaszos rögtön kifogásolta, hogy a rendőrök szabálytalanul közlekedtek, és utalt rá, hogy nem látta, hogy be lettek volna kötve. A r. százados a panaszos valamennyi, a rendőröket a közlekedési szabályok be nem tartásával vádoló állítása kapcsán kijelentette, hogy azok nem felelnek meg a valóságnak.

Az Rtv. idézett 11. §-a rögzíti, hogy a rendőrség szolgálati beosztásában meghatározott feladatai teljesítésekor is kötve van a törvényes előírások megtartásához. A panaszos beadványában számos olyan körülményre hívta fel a figyelmet a rendőri intézkedéssel összefüggésben, amelyek kapcsán a Testületnek vizsgálnia kellett, hogy a járőrök betartották-e a közúti közlekedés szabályait meghatározó jogszabályok vonatkozó rendelkezéseit. A panaszos előadását, valamint a rendőrségről a Testülethez érkezett iratokat egybevetve a Testület megállapította, hogy a rendőrök a panaszos – általuk állítólagosan elkövetett – szabálysértésekre vonatkozó valamennyi állítását cáfolták.

Tekintettel arra, hogy a Testületnek olyan bizonyíték nem állt rendelkezésére, amely a panaszos elmondása és a rendőrök előadása közötti ellentmondást megnyugtatóan feloldhatta volna, a Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök maradéktalanul betartották-e a KRESZ idézett rendelkezéseit. Mindezek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos testi épséghez való jogának sérelme nem volt megállapítható.

2) A panaszos panasz-kiegészítésében kifejtett vélekedése szerint „nem az a lényeg, hogy elkövetett-e szabálysértést, vagy sem”, sokkal inkább az szorult vizsgálatra, etikus-e olyan tett miatt intézkedést kezdeményeznie egy rendőrnek, amit ő pár méterrel korábban maga is elkövetett. A panaszos beszámolt róla, hogy az intézkedés alatt a rendőrök éreztették vele, hogy „most jól megmutatják, hogy náluk van a hatalom” – mindezt azért, mert ő fel merete hívni figyelmüket egy hibára. A panaszos szerint a rendőrök azért szabtak ki rá büntetést, amit ők követtek el.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 13. §-a a következőképpen rendelkezik. A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van [(1)]. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezéseinek megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

A Testület a panaszos beadványát értelmezve megállapította, hogy az lényegileg annak megállapítására irányul, hogy a panaszossal szemben a rendőrök kifejezetten azért intézkedtek, mert szóvá merete tenni a rendőrök szabálysértéseit. A panaszos meggyőződése szerint a vele szemben foganatosított intézkedés részrehajló, retorziós jellege az intézkedés hangnemében, valamint a rendőrök hozzáállásában is megnyilvánult.

A Testület rendelkezésére álló rendőrségi dokumentumok a panaszos elmondását annyiban megerősítik, hogy a panaszos az intézkedés során a rendőrök tudomására hozta, hogy szerinte ők közlekedtek szabálytalanul. A dokumentumok azonban a panaszos által kifejtett állításokat határozottan vitatták, illetve cáfolták, ezért a Testület jelen állásfoglalás IV. részének 1) pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a közúti közlekedésre vonatkozó jogszabályokat maradéktalanul betartva közlekedtek-e a rendőrök. A rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy a panaszossal az intézkedés okát azonnal közölték – a közölt indokot a szabálysértési feljelentés is tartalmazza. A feljelentés szerint járőrök észlelték, hogy a panaszos a KRESZ 28., illetve 34. §-ait szabálytalan előzésével és irányváltoztatásával megsértette, ezért vonták intézkedés alá.

A Testület ugyanakkor azt is vizsgálta, hogy a rendőröknek fennállt-e intézkedési kötelezettsége a panaszossal szemben.

A rendőrségről érkezett dokumentumok szerint a panaszos a KRESZ 28., illetve 34. §-át sértette meg szabálytalan előzésével és irányváltoztatásával.

A kérdés megítélésével összefüggésben a Testület fontosnak tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint az intézkedés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény – akár szabálysértés, akár bűncselekmény – tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés

jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró, illetőleg a szabálysértési hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként büncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett büncselekmény vagy szabálysértés alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett vétkességének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a büncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

Beadványában maga a panaszos állította, hogy mivel nagyjából 15 méter múlva le kívánt fordulni az útról, és a forgalom az úttest bal oldalán haladt, a kocsisor pedig éppen állt, ő rendkívül lassan, senkit sem akadályozva, az irányjelző használata mellett elkezdte kikerülni az álló kocsisort. A panaszos ezen – általa sem vitatott – magatartását azonban a rendőrök szabálysértőnek ítélték, tekintettel arra, hogy – álláspontjuk szerint – a forgalmi sáv már megszűnt, ott, ahol a panaszos haladt.

A Testület – anélkül, hogy a szabálysértés elkövetésének tényszerűségéről állást foglalna – azt állapította meg, hogy a panaszos magatartása a szabálysértés intézkedéshez szükséges mértékű gyanúját mindenképp felvetette, így a rendőröknek intézkedési kötelezettsége állt fenn.

A korábban kifejtettek okán nem volt megállapítható, hogy a rendőrök betartották-e az irányváltóztatásra, illetve a biztonsági öv használatára vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, a panaszossal szemben fogantatosított intézkedés indokát ugyanakkor – a panaszos részrehajló, retorzió-szerű intézkedést sérelmező állítását határozottan cáfolva – megjelölték. Mindezek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos egyenlő bánásmódhoz való jogának sérelme nem megállapítható, az intézkedési kötelezettség vonatkozásában pedig a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült.

3) A panaszos sérelmeinek egy része a szolgálati fellépés be nem tartásával állt kapcsolatban. A panaszos előadása szerint a rendőri intézkedés kezdetén a szolgálati gépjárműből az egyik rendőr átszólt neki, hogy „Egy sáv van!”. A panasz-kiegészítésben foglaltak szerint ezt semmiféle köszönés nem előzte meg, a rendőrök nem mutatkoztak be, és azonosító számukat sem közölték. A panaszossal a rendőrök azt sem közölték, miért jelentik fel.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni, a (3) bekezdés szerint pedig a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsátott szabálysértési feljelentés szerint a rendőrségi figyelmeztetés valóban úgy hangzott el, hogy a rendőrök a szolgálati gépjárműből, a lehúzott ablakon kihajolva átszóltak a panaszosnak. A feljelentés kiemelte, hogy mindez a napszaknak megfelelő köszönést követően történt. A feljelentésben foglaltak szerint, mielőtt a férfit felszólíthatták volna, hogy álljon földre járművével, és intézkedési szándékukat a járőrök közölhették volna, a panaszos nagy sebességgel elhajtott. A feljelentés szerint a rendőrök az igazoltatás okát, valamint a szabálysértés tényét a panaszos tudomására hozták; jelvéyszámait, járművük számát és beosztási helyüket azonban csak az intézkedés végén közölték. A feljelentés megfogalmazása szerint az intézkedés alá vont személy a rendőrökkel ingerült hangnemben közölte, hogy ők követtek el szabálysértést, illetve jelezte, hogy feljelentést fog tenni, valamint panasszal fog élni velük szemben. A járőrök jelvéyszámait, járművük számát, valamint beosztási helyüket „a fentiek tudatában” közölték a panaszossal.

Az intézkedés foganatosításában résztvevő r. százados jelentésében a feljelentésben kifejtetteket annyival pontosította, hogy ablakon kihajolva tett közlésüket csak tájékoztatásnak szánták, ezért nem jelezték a panaszosnak, hogy intézkedés alá kívánják vonni. Figyelmeztetésükkel nem törődve, a panaszos nagy sebességgel elindult – az intézkedés megkezdése akkor vált lehetségessé, amikor a panaszos járművével félrehúzódott. A r. százados hangsúlyozta, hogy a jelvéyszámuk, nevük és beosztási helyük megadása nem külön felszólításra történt, azonban úgy nyilatkozott, hogy mindezt nem az intézkedés elején, hanem „a későbbiekben” került sor.

A fentiekkel kapcsolatban a Testület álláspontja a következő. Az Rtv. idézett 20. §-ának (2) bekezdése lehetőséget biztosít az intézkedő rendőrnek, hogy amennyiben nevének, azonosító számának, valamint az intézkedés tényének és céljának szóbeli közlése az intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedés befejezésének idejére halassza.

A panaszos beszámolója a rendőrök előadásával gyökeres ellentétben áll. A panaszos szerint a rendőrök nem csupán nem a megszokott sorrendben, hanem egyáltalán nem közölték vele nevüket, azonosító számukat, valamint az intézkedés tényét és célját, az intézkedés kezdetén pedig nem is köszöntek neki. A rendőrök jelentéseivel ellentétben, a panaszos mindössze annyiról tett említést, hogy miután a rendőrök átszóltak neki, ő „folytatta a közlekedést”, előadása szerint a rendőrök nem adtak olyan jelzést, amelyből arra következtethetett volna, hogy meg kell állnia. Panaszbeadványa végén a panaszos a Testület tudomására hozta a vele szemben intézkedő rendőrök azonosító számát, arról azonban nem számolt be, hogy ezt a járőrök közölték-e vele, vagy ruházatukról olvasta-e le.

Noha a történeteket illetően a felek beszámolói eltérnek egymástól, a Testület álláspontja szerint a járőrök tulajdonképpen elismerik a szolgálati fellépés szabályainak be nem tartását. A feljelentés szerint a járőrök kifejezetten annak tudatában azonosították magukat, hogy a panaszos jelezte feljelentés, illetve panasz megtételére irányuló szándékát, tehát a kétségtelenül megállapítható, hogy az intézkedés kezdetén a járőrök nem hozták a panaszos tudomására valamennyi, az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében előírt információt. A Testület meglátása szerint a járőrök olyan, az intézkedés eredményességét veszélyeztető körülményről nem számoltak be jelentéseikben, amely mindezt indokolhatta volna. Állításuk szerint a panaszos az intézkedés helyszínéről elhajtott, azonban miután észlelte, hogy a szolgálati gépjármű befordul utána, önként állt meg, és alávetette magát az intézkedésnek.

A fentiek alapján a Testület úgy találta, hogy az azonosítás kése delme a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát sértette.

4) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök megkülönböztető jelzés használata nélkül állították meg. Panaszbeadványában leírta, hogy miután a rendőrök átszóltak neki az ablakon keresztül, ő továbbment, majd a rendőrök befordultak utána az utcába. Elmondása szerint önként állt meg, mert látta, hogy a szolgálati gépjármű is befordult utána.

A KRESZ 6. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik. „Ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, a járművek megállítására karjának vagy fehér szegélyű piros tárcsának függőleges feltartásával, piros vagy fehér fény körbeforgatásával, illetőleg sípval ad jelzést [(aa)], vagy menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozgatásával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal [(ab)].

A Testület részére megküldött feljelentés szerint a panaszost nem volt idő felszólítani, hogy álljon félre, illetve idő hiányában nem tudták vele intézkedési szándékukat közölni a rendőrök, mivel nagy gázt adott gépjárművének és elhajtott. A feljelentés kitér rá, hogy a panaszos jól láthatta a jelzés nélküli gépjárműben tartózkodók bevetési ruházatát. A szolgálati gépjárművet vezető r. törzsszázlós a panaszos autója után ment, mire a követett jármű magától állt meg a D. út X. szám előtti útszakaszon, az úttest szélénél.

A fentieken túlmenően a r. százados elmondta, hogy a használt szolgálati jármű „egy BRFK csereautó”, megkülönböztető fényjelzéssel nem volt felszerelve. A járőrök ablakon kihajolva tett közlésüket csak tájékoztatásnak szánták, ezért nem jelezték a panaszos részére, hogy intézkedés alá kívánják vonni. Mivel azonban a panaszos a figyelmeztetésre ügyet sem vetve, nagy sebességgel elindult, a járőrök szolgálati járművükkel utána indultak, és fényjelzéssel adták a férfi tudtára intézkedési szándékukat. A panaszos járművével végül félrehúzódt, így lehetővé vált az intézkedés megkezdése.

Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványában saját maga nyilatkozott úgy, hogy a rendőri intézkedés kezdetén önként állt meg, és nem számolt be olyan körülményről, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a járőrök őt bármilyen módon megállásra kényszerítették volna, a Testület úgy foglalt állást, hogy a megkülönböztető jelzés használatának – a járőrök által is megerősített – elmulasztása semmiféle jogsérelmet nem okozott a panaszosnak. A Testület megállapította, hogy mivel a panaszos saját elhatározásából állt meg a szóban forgó mellékutcában, ennek kapcsán olyan rendőri cselekményre, amely alapvető jogát érinthette volna, nem került sor.

5) A panaszostól a járőrök forgalmi engedélyét, jogosítványát és személyi igazolványát kérték az igazoltatás során. A rendőrök kérésére jogosítványát, lakcímkártyáját, valamint forgalmi engedélyét adta át, és megjegyezte, hogy személyi igazolványt nem tart magánál, mivel tudomása szerint az érvényes jogosítvány Magyarország területén belül személyazonosításra alkalmas. A panaszos szerint álláspontját a rendőr nem volt hajlandó elfogadni, csak erősködött vélt igazza mellett. A panaszosnak nem volt tudomása arról, végül elfogadták-e jogosítványát személyazonosításra alkalmas iratként, mivel a rendőrök azt sem közölték vele, miért jelentik fel.

Az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése értelmében az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni. A személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető. Az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerint pedig ennek a törvényhelynek az alkalmazásában az érintett személy nevét, születési helyét és idejét, valamint anyja születési családi és utónevét kell személyazonosító adaton érteni.

Igazoltatásra vonatkozó szabályokat rögzít a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) sz. BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 25. §-a is. Ennek (1) bekezdése értelmében az igazoltatás során a rendőr elkéri az igazoltatott személyazonosító igazolványát vagy egyéb, a személyazonosságot hitelt érdemlően igazoló okmányát. Ha az okmány valóságos vagy az igazoltatott személyazonossága kétséges, a rendőr ellenőrző kérdéseket tehet fel, felszólítja az igazoltatott személyt adatainak bemondására, a bemondott adatokat az okmánnyal összehasonlítja. Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint – szükség szerint – a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban. A (2) bekezdés előírja, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani az igazoltatott személyazonosságát, és – akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltató lapon rögzíteni kell az igazoltatottnak az Rtv. 29. § (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

Az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat fentebb említett rendelkezései alapján a személyazonosságot elsősorban a személyazonosító igazolvány igazolja. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Nytv.) 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A törvény 29. §-ának (3) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét.

Az Nytv. 29. §-ának (4) bekezdése és az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése rendelkezéseinek egybevetése alapján ugyanakkor a személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat. Ilyennek minősül az érvényes útlevél és a kártyaformátumú vezetői engedély. Az igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető – jogszabályban meghatározott kivételekkel – más okmány bemutatására nem.

A feljelentés rögzíti, hogy a jármű vezetőjét a járőrök személyazonosságának igazolására szólították fel, amelynek eleget tett – ezt követően közölték a panaszossal az igazoltatás okát, valamint a szabálysértés tényét. A r. százados jelentéséből az igazoltatás során elkért okmányokkal kapcsolatban az alábbiakra derült fény. A járőrök a panaszostól mind személyes okmányait, mind a jármű okmányait elkérték – szokásuknak megfelelően a vezetői engedélyt, forgalmi engedélyt, személyi igazolványt, valamint a lakcímkártyát egyaránt nevesítve. A r. százados magyarázata szerint ezt az indokolta, hogy nem tudhatták előre, milyen típusú

okmányokat tart magánál az ellenőrzött személy, és ezek közül melyik érvényes, és melyik járt le. A r. százados elmondta továbbá, hogy a panaszos új típusú vezetői engedélye sem édesanyja nevét, sem lakcímét nem tartalmazta, a szabálysértési feljelentésben azonban mindkét adatot szükséges feltüntetni.

A fentiekkel kapcsolatban a Testület az alábbiakat állapította meg. A panaszos beadványa szerint a rendőrök mind személyi igazolványát, mind vezetői engedélyét elkérték tőle, ő azonban személyi igazolványát nem adta oda. A feljelentés rögzíti azt a tényt, amely a Testület meglátása szerint az ügy egyéb körülményeiből is nyilvánvaló: a panaszos igazoltatása sikeres volt – feltehetően ennek okán nem tettek egyéb lépéseket a járőrök a panaszos személyazonosságának feltárása érdekében. Az iratokból arra nem derült fény, hogy a rendőr „bizonygatta-e vélt igazát” az okmányokkal kapcsolatban, azonban tekintettel arra, hogy a panaszos személyi igazolványát saját bevallása szerint sem adta át a rendőröknek, vezetői engedélyét pedig a járőrök elfogadták személyazonossága hiteles igazolásaként, a Testület szerint a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga nem szenvedett sérelmet az intézkedés során.

6) A panaszos beadványában utalt az intézkedő rendőrök udvariatlan hangnemére. A panaszos maga sem „a legelegánsabb stílusával” reagált a rendőrök szavaira, amit a járőrök számon is kértek rajta. A csomagtartót a rendőrök a panaszossal felnyitatták, a kérem szó azonban nem hangzott el a felszólítás során. A panaszos nehezményezte a rendőrök fenyegető fellépését, álláspontja szerint mindvégig éreztették vele, hogy „náluk van a hatalom”, és kitért rá, hogy az egyik járőr nagyon közel állt hozzá, azt sugallva, hogy „most jól elbánik vele”.

A rendőrök fellépésével kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely – bár legfőképp megsértése következményei tekintetében el kell választani a jogi normáktól, noha céljai és rendelkezései a jogi normákéival egybeesnek – megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a Rendőrség számára. Az Országos Rendőrfőkapitány e nyilatkozat aláírásával vállalta, hogy mindent megtesz a benne foglaltak érvényesüléséért. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó,

intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá a korábbi állásfoglalásában [65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalása Indokolása II. részének 3. pont] megfogalmazottakat jelen esetben is irányadónak tartja, eszerint: „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és az intézkedés idején hatályban volt Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az intézkedéssel összefüggésben a járőrök utaltak a panaszos ingerültségére, ugyanakkor a rendelkezésre álló dokumentumokban határozottan arról számoltak be, hogy a rendőri fellépés annak határozottsága ellenére mindvégig udvarias hangnemben zajlott. Jelentésében a r. százados úgy nyilatkozott, hogy fellépésüket a panaszos semmiképpen sem értékelhette fenyegetésként.

A jelen esetben a panaszos, és az intézkedő rendőrök előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban a rendőrök magatartását illetően, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel. A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

7) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőrök panaszjogáról nem tájékoztatták. Az a lehetőség, hogy panaszával a Testülethez fordulhat, neki jutott eszébe, mivel korábban már terjesztett elő panaszt a Testületnél. A panaszos a 107-es telefonszámot is felhívta, azonban a központtól sem kapott tájékoztatást a Testület létezését illetően.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről. Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerinti tájékoztatásnak, a Testület töretlen gyakorlata szerint a tájékoztatásnak magában kell foglalnia mind a lehetséges panasz fórumokra, mind a határidőkre vonatkozó kiiktatást.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben, az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt készíthet. Ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint az (1), (2) és (5) bekezdésben foglaltak alapján készített felvétel, illetőleg az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más

hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel. A (7) bekezdés a) pontjának értelmében, ha a (6) bekezdésben megjelölt eljárás lefolytatásához, vagy az ott meghatározott egyéb célból azokra nincs szükség, az (1) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő harminc nap elteltével törölni kell.

Az intézkedést foganatosító r. százados jelentése szerint a panaszos igazoltatása közben hangzott el a panaszos előírtaknak megfelelő tájékoztatása a panasztétel lehetőségét illetően, és társával még azt is megvárták, hogy a panaszos megtegye bejelentését a rendőrség központi ügyeletén.

A Testület lépéseket tett a bejelentés hanganyagának beszerzése érdekében, azonban a felvétel az Rtv. 42. § (7) bekezdésének rendelkezése okán már nem állt rendelkezésre. A lefolytatott vizsgálat során megállapítást nyert a diszpécser személye, azonban a beszélgetés tartamát illetően az eltelt időre való tekintettel felvilágosítással már nem tudott szolgálni.

a) Az intézkedést foganatosító rendőrök tájékoztatásának megtörténtével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszos szerint öt panaszjogáról a rendőrök egyáltalán nem tájékoztatták, a r. százados jelentésében ugyanakkor határozottan állította, hogy a panaszos az előírásoknak megfelelő tájékoztatást megkapta panaszjogát illetően.

A fenti ellentmondás feloldására alkalmas bizonyíték nem állt a Testület rendelkezésére, ezért a Testület a jogorvoslati jogosultságról való tájékoztatás kapcsán arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) A panaszos külön nehezményezte, hogy a panasztétel lehetőségéről a 107-es telefonszámon sem kapott tájékoztatást.

Ezzel kapcsolatban a Testület a következőkben fejti ki megállapításait. Az Rtv. idézett 20. § (2) bekezdésének második fordulata szerint a rendőr az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően köteles tájékoztatni az intézkedés alá vont személyt az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

A hanganyag megsemmisítésének következtében olyan bizonyíték, amely egyértelműen tanúsította volna, hogy a panaszos a diszpécserrel nem kapott panaszjogára vonatkozó tájékoztatást, nem állt rendelkezésre. A fenti jogszabályi rendelkezés alapján azonban a Testületben az a meggyőződés alakult ki, hogy az Rtv. által előírt tájékoztatási kötelezettség a telefonhívást fogadó diszpécserre nem terjed ki, csupán az intézkedést foganatosító rendőrökre.

A fentiek miatt a Testület megállapította, hogy a panaszos jogorvoslathoz való joga nem szenvedhetett sérelmet az ügyelettől kapott tájékoztatással összefüggésben.

8) A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök kinyitatták vele gépjárművének csomagtartóját.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szerint a rendőr, az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

A csomagtér ellenőrzésével kapcsolatban mindössze annyi információra derült fény a rendőrség által megküldött iratokból, hogy a panaszos az intézkedés során járműve csomagtartójából vette elő iratait, és mivel a csomagtartó nyitott állapotban volt, valamint fokozott ellenőrzés volt elrendelve, azt a járőrök ellenőrzés alá vonták. A fokozott ellenőrzés tényéről szóló tájékoztatást a panaszos a helyszínen megkapta, az ellen semmilyen kifogást nem emelt.

A BRFK XI. Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint az intézkedést foganatosító r. százados jelentésében az Országos Rendőrfőkapitány 29000/21741-1/2011. ált. számú, „A lakosság szubjektív biztonságérzetét – a települési, illetve a kistérségi szinten mutatózó igényekre figyelemmel – leginkább javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések megtétele” című ellenőrzési tervére hivatkozott. A kapitányságvezető álláspontja szerint a r. százados jelentésében szükségtelenül hivatkozott a fenti intézkedési tervre, mivel az általa foganatosított rendőri intézkedésre az Rtv. 29. §-a megfelelő jogalapot biztosított.

A kapitányságvezető álláspontjából, valamint az ügy egyéb körülményeiből a Testület arra következtetett, hogy a csomagtér átvizsgálása az intézkedés időpontjában érvényben lévő ellenőrzési tervvel nem volt összefüggésben. A r. százados jelentése szerint a panaszos csomagtartója eleve nyitott állapotban volt, mivel a panaszos onnan vette elő iratait – a panaszos előadása azonban ennek az állításnak ellentmondani látszik. A panaszos szerint a rendőrök először igazoltatták, majd az okmányok átadását követően beültek a szolgálati gépjárműbe, és lekérték adatait a központtól. A rendőrök a priorálás után visszamentek a panaszoshoz, és ekkor kifejezetten kinyitatták vele gépkocsija csomagtartóját.

A Testület álláspontja szerint a megküldött iratokból olyan körülményre nem derül fény, amely a panaszos csomagtartójának átvizsgálására okot adott volna. Az Rtv. 29. §-a célhoz kötött felhatalmazást ad az intézkedő rendőr részére: az intézkedésre a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása érdekében kerülhet sor, illetve ezen túlmenően kizárólag abban az esetben, ha ezt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Tekintettel arra, hogy a panaszos személyazonosságának megállapítása sikeres volt, a szabálysértés gyanúja kapcsán a csomagtér tartalma nem bírt relevanciával, közrendet, közbiztonságot fenyegető veszély pedig nem állt fenn, a Testület megállapította, hogy a csomagtartó átvizsgálása a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozta.

V.

Hatáskörét vizsgálva a Testület megállapította, hogy nincs lehetősége elbírálni azt a kérdést, hogy a panaszos elkövette-e a terhére rótt szabálysértést, vagy sem. A rendőri intézkedés közlekedési szempontú szabályszerűsége kapcsán a Testület a panaszos testi

épséghez, valamint egyenlő bánásmóddhoz fűződő alapvető joga tekintetében úgy foglalt állást, hogy azok sérelme nem megállapítható, az intézkedési kötelezettséggel összefüggésben pedig kimondta, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült. A szolgálati fellépés nem megfelelő módja miatt a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmét állapította meg. A megkülönböztető jelzés használatának mellőzése tárgyában a Testület kimondta, hogy az a panaszos alapvető jogait nem érintette, a panaszos igazoltatása pedig nem eredményezte a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának sérelmét. A rendőri fellépés és hangnem kapcsán a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a Testület meggyőződése szerint nem volt megállapítható. A rendőrök panaszjogról nyújtott tájékoztatása kapcsán a Testület szerint a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelme nem volt megállapítható, a diszpécser tájékoztatása nyomán pedig nem szenvedett sérelmet. A panaszos csomagtartójának átvizsgálása a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély fokú sérelmével járt.

A Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2012. szeptember 13.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag